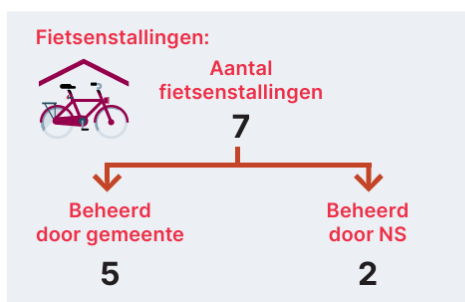
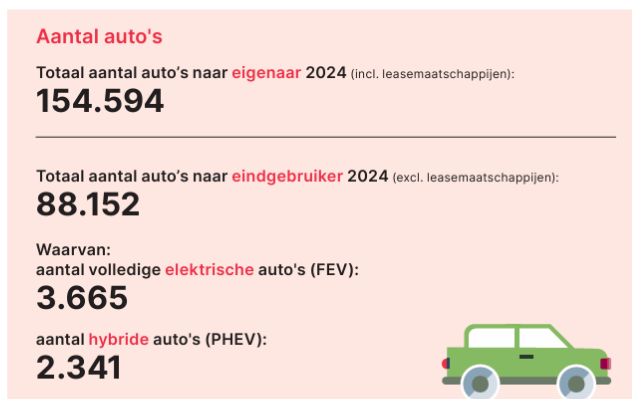
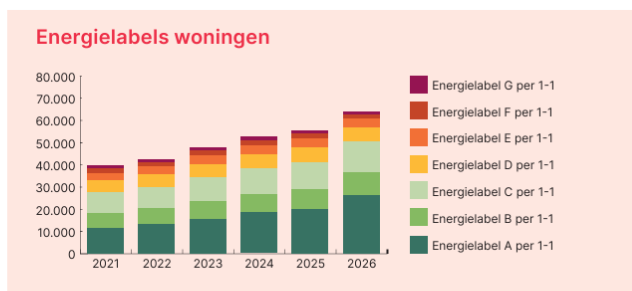

Duurzaam wonen in Breda

Programma 3

Duurzaam wonen in Breda

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In 2025 voerden we de woonagenda van de woonvisie 'Thuis in Breda' verder uit. We zijn gestart met een pilot voorrang voor vitale beroepen. Ook hebben we gewerkt aan een aanpak om premantelzorgwoningen te stimuleren. Daarnaast zijn de voorbereidingen begonnen voor een aanpak voor woningsplitsing en voor een optopbrigade. Deze maatregelen helpen om meer en sneller te bouwen, vooral betaalbare woningen. We kiezen daarbij voor een hoogstedelijk en levendig centrum en voor vitale dorpen en wijken. Samen met onze woningbouwpartners werken we aan ons doel om tussen 1 juni 2022 en 1 juni 2026 in totaal 6.000 extra woningen mogelijk te maken. We sturen op een verdeling van 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. We liggen op koers om in deze bestuursperiode 6.000 woningen mogelijk te maken met harde plannen.

Thema Wonen in Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2025 zetten we stevig in op het realiseren van de woonopgaven. We hebben een aantal acties uit onze woonvisie opgepakt. We stelden een aanpak op voor pre-mantelzorgwoningen en de starterslening is opnieuw opengesteld voor nieuwe aanvragen van starters. Ook zijn we gestart met pilots om vitale beroepen voorrang te bieden en worden voorbereidingen getroffen om eigen inwoners voorrang te verlenen. Daarnaast zetten we in op het huurteam en op de uitbreiding van het aantal woonwagendplaatsen. De stand van de woningbouwopgave om 6.000 woningen mogelijk te maken staat beschreven bij 1.3 Grote woonprojecten in de stad.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Woonvisie

In 2025 voerden we verschillende acties uit op onze woonopgaven. We startten voorbereidingen voor een aanpak om woningsplitsing te bevorderen. Ook zijn pilots gestart om eigen inwoners voorrang te geven op de woningmarkt. Sinds het najaar van 2025 loopt daarnaast een pilot om woningzoekenden met een vitaal beroep voorrang te geven. Dit doen we samen met corporaties, de huurderskoepel, Thebe en Surplus. We werkten aan voorbereidingen voor een aanpak voor collectief wonen en innovatief bouwen. Ook hebben we ons proactief ingezet bij de invoering van nieuwe landelijke wet- en regelgeving. Daarom is in november 2024 een extern huurteam gestart. De evaluatie van deze pilot ronden we in 2025 af met een positief resultaat. In 2026 wordt het huurteam aanbesteed. Voor meer studentenhuisvesting richten we ons vooral op de ontwikkeling van studentenwoningen op de campussen van BUAs en Avans. Daarnaast werken we aan het uitbreiden van het aantal woonwagendplaatsen in de gemeente. We blijven inzetten op de starterslening. De voorwaarden zijn aangepast en, nadat het budget was uitgeput, eind 2025 stelden we opnieuw € 6 miljoen beschikbaar. We startten een project om de doorstroming van senioren in de sociale huur te stimuleren. De projectleider werkt de aanpak verder uit. Ook zijn beleidsregels opgesteld om pre-mantelzorg mogelijk te maken en deze zijn vastgesteld door het college. Verder bereiden we pilots voor waarin we circulair en innovatief bouwen toepassen samen met corporaties. Tot slot hebben we voorbereidingen getroffen om verdichting te stimuleren, onder andere met een optopbrigade.

Samenwerken

In de regio werken we samen binnen De Baronie en met Hart van Brabant in de SRBT. Samen werken we aan de ambities uit de SRBT-woondeal. Zo zetten we in op een meer evenredige spreiding van aandachtsgroepen en op meer betaalbare woningen in alle gemeenten. Een concreet voorbeeld is dat alle regiogemeenten overgestapt zijn op een nieuw systeem voor de monitoring van de woningbouwopgave. Dit doen we om eenvoudig en transparant inzicht te geven in de realisatie van onze regionale en lokale woningbouwambities. We ontwikkelen dit systeem gezamenlijk verder. Conform de woonvisie werken we intensief samen op het snijvlak van wonen en zorg binnen de werkgroep Wonen en Zorg van de alliantie. Zo werkten we een aanpak uit voor doorstroming. We voeren hiervoor pilots uit met financiële maatregelen, zoals het behouden van de huurprijs, korting op de huurprijs, een verhuiskostenvergoeding en ondersteuning bij een verhuizing. Binnen De Baronie werken we aan het regionale afsprakenkader Wonen & Zorg. We hebben verder gewerkt aan de uitvoering van de meerjarige alliantieafspraken 2024–2028 samen met de huurderskoepel en de Bredase corporaties. In de werkgroep Ouderen investeren we in de samenwerking met woningcorporaties, ouderenzorgorganisaties en het welzijnswerk.

INDICATOREN

Programma 3

Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de textuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft.

Dit programma bevat 20 beleidsindicatoren, waarvan 6 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Prettig wonen

Omschrijving: Rapportcijfer prettig wonen in de buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	7,7		7,7	7,7

Toelichting: De realisatie 2025 is in lijn met voorgaande gemeten jaren.

Indicator: Zoektijd woningzoekenden

Omschrijving: Zoektijd woningzoekenden alle reactiemodellen in jaren (inschrijfduur en loting)

Bron: Jaarrapportage Klik voor wonen

Meeteenheid: Tijdsduur in jaren

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2,7	2,8	3		3,1

Toelichting: In 2025 was de gemiddelde zoektijd 3,1 jaar.

Indicator: Nieuw gebouwde woningen

Omschrijving: Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 woningen

Thema-indicatoren

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
8,19	11,22	3,42		

Toelichting: Er is voor 2025 nog geen realisatiewaarde gepubliceerd voor deze landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar stuurt op basis van andere indicatoren zoals harde planvoorraad woningen (2204) en opleveringen woningen (67).

Indicator: Demografische druk

Omschrijving: Groene en grijze druk (percentage jongeren tot 20 jaar en ouderen van 65 jaar of ouder ten opzichte van bevolking van 20 tot 65 jaar)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
66,8	66,8	66,3		66,3

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Woonlasten éénpersoonshuishoudens

Omschrijving: Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Bedrag

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
745	715	736		763

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Woonlasten meerpersoonshuishoudens

Omschrijving: Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Bedrag

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
861	833	861		891

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Gemiddelde WOZ-waarde

Omschrijving: WOZ-waarde woningen in duizend euro

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Bedrag x 1.000

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
336	381	391		419

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de goedkope klasse

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de goedkope prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2.863	2.384	1.721		1.891

Toelichting: In totaal hadden de corporaties op 31/12/2025 23.265 zelfstandige eenheden in de goedkope, betaalbare en bereikbare klasse. Daarnaast hadden zij vanaf de liberalisatiegrens 1.591 zelfstandige woningen in bezit (zie Monitor Sociale

Thema-indicatoren

Voorraad 2025 voor meer duiding van deze cijfers). Voor een goed inzicht in de sociale voorraad worden de huidige indicatoren herijkt (64, 65, 66).

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de betaalbare klasse

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de betaalbare prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
14.921	17.715	17.141		17.218

Toelichting: In totaal hadden de corporaties op 31/12/2025 23.265 zelfstandige eenheden in de goedkope, betaalbare en bereikbare klasse. Daarnaast hadden zij vanaf de liberalisatiegrens 1.591 zelfstandige woningen in bezit (zie Monitor Sociale Voorraad 2025 voor meer duiding van deze cijfers). Voor een goed inzicht in de sociale voorraad worden de huidige indicatoren herijkt (64, 65, 66).

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de bereikbare klasse

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de bereikbare prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
4.218	3.006	4.344		4.154

Toelichting: In totaal hadden de corporaties op 31/12/2025 23.265 zelfstandige eenheden in de goedkope, betaalbare en bereikbare klasse. Daarnaast hadden zij vanaf de liberalisatiegrens 1.591 zelfstandige woningen in bezit (zie Monitor Sociale Voorraad 2025 voor meer duiding van deze cijfers). Voor een goed inzicht in de sociale voorraad worden de huidige indicatoren herijkt (64, 65, 66).

Indicator: Omgevingsvisie

Omschrijving: De indicator in de begroting loopt gelijk op met indicatoren in de Omgevingsvisie zelf

Bron: nader te bepalen

Meeteenheid: Nader te bepalen

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025

Toelichting: Zoals al eerder aangegeven, vervalt deze indicator bij de eerstvolgende herijking van de Bredase indicatorenset. De evaluatie uit 2025 bevestigt dat er geen overkoepelende indicator is te bepalen voor alle onderliggende doelstellingen in de omgevingsvisie. De monitoring op de onderliggende doelstellingen van de omgevingsvisie blijft onverkort van kracht.

Thema Verdeling beschikbare ruimte

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Omgevingswet

In 2025 waren we in staat om ruimtelijke ontwikkelingen te blijven faciliteren met de tijdelijke alternatieve maatregel die de minister beschikbaar stelde. Daarnaast beschikken we over basisinstrumenten die voldoen aan de technische eisen van de Omgevingswetstandaard.

We schaften nieuwe plan- en regelsoftware aan en implementeerden deze. Met deze software kunnen we efficiënt werken aan het Omgevingsplan Breda volgens de Omgevingswetstandaard. De software sluit aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet, voor zover het ging om het deel daarvan dat afdoende werkte.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Omgevingswet

We ontwikkelden het instrumentarium van de tijdelijke alternatieve maatregel en zetten het efficiënt in. Daardoor konden we in 2025 veel ruimtelijke initiatieven laten doorgaan. Daarnaast hebben we gewerkt aan het instrumentarium dat nodig is wanneer de tijdelijke alternatieve maatregel per 1 januari 2026 vervalt. Dit instrumentarium gebruiken we voor ontwikkelgerichte wijzigingen van het omgevingsplan én voor de verdere opbouw van het Omgevingsplan Breda.

We voerden een aanbesteding uit voor nieuwe plan- en regelsoftware waarmee we het omgevingsplan kunnen opbouwen volgens de Omgevingswetstandaard. Samen met de geselecteerde leverancier hebben we de software geïmplementeerd. We hebben ons bestaande instrumentarium gemigreerd naar het nieuwe systeem en onze medewerkers opgeleid in het gebruik ervan.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

Thema Grote woonprojecten in de stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Samen met onze woningbouwpartners werken we aan ons doel om tussen 1 juni 2022 en 1 juni 2026 in totaal 6.000 extra woningen mogelijk te maken. We sturen daarbij op een verdeling van 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. Eind 2025 staan we op 5.236 woningen. Dit is 87% van de opgave. De verdeling is:

- 1.499 sociale huur
- 1.876 middelduur
- 1.825 vrije sector
- 36 woningen waarvan de prijscategorie nog onbekend is

De procentuele verdeling komt uit op 29% sociale huur, 36% middelduur en 35% vrije sector. In 2025 voegden we onder meer de projecten Baliënhoeke, Deinzestraat, Gageldonksestraat, Heiveldhoef en Lunext toe. Tel je de woningen op tijdelijke locaties mee, dan komen we uit op 5.720 woningen. De verdeling hiervan is 35% sociale huur, 33% middelduur en 32% vrije sector. Voor de resterende opgave van ongeveer 800 woningen zijn projecten in voorbereiding. We liggen op koers om in deze bestuursperiode 6.000 woningen mogelijk te maken met harde plannen. De beweging naar de verdeling 30/40/30 zetten we verder door.

In 2025 leverden we 1.209 woningen op. De verdeling hiervan is 38% sociale huur, 18% middelduur en 39% vrije sector. Van 5% is de prijscategorie nog onbekend. Er zijn woningen opgeleverd in grote projecten, zoals Cosun, Eureka, Post, The Marker, Heuvel en in Bouverijen. Van de opgeleverde woningen staan 337 woningen op tijdelijke locaties, waaronder de Stip, Frankenhoeve en het Kadijkje. Daarnaast zijn 104 woningen gesloopt of onttrokken. Het aantal opgeleverde woningen ligt hoger dan in de afgelopen jaren. We verwachten dat dit de komende jaren verder stijgt en gemiddeld ruim boven de 1.200 woningen per jaar ligt.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

We werken samen met onze woningbouwpartners aan ons doel, namelijk het mogelijk maken van de bouw van 6.000 extra woningen tussen 1 juni 2022 en 1 juni 2026. We sturen daarbij op een verdeling van 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. We voeren dit uit via de Bredase Woon- en Bouwagenda 2023–2026. Dat doen we aan de Bredase Bouwtafel in samenwerking met woningcorporaties, binnen projecten én regionaal aan de Woontafel Baronie en de SRBT-versnellingstafel. Gezamenlijk werken we aan bijna 100 woningbouwprojecten van meer dan 20 woningen.

Woningen op tijdelijke locaties

In 2025 leverden we 337 tijdelijke woningen op, op 3 locaties: de Stip, de Frankenhoeve en het Kadijkje. De omgevingsvergunning voor 92 tijdelijke woningen aan de Donkerstraat is verleend. Daarnaast werkten we aan haalbaarheidsstudies voor tijdelijke woningen aan de Bredestraat (circa 139 woningen), de Boterbloemstraat (circa 60 woningen) en de Woestenbergsesweg (circa 80 woningen).

Bestedingsplan Wonen & Gebiedsontwikkeling

Het bestedingsplan Wonen & Gebiedsontwikkeling 2023–2026 is verder uitgevoerd. De meeste investeringen zijn gebruikt voor de grote gebiedsprogramma's 't Zoet, Centrum-Oost, Gasthuisvelden en Bavel. De exploitatiemiddelen zijn vooral ingezet voor tijdelijke woningen, het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP), extra ambtelijke capaciteit en locatiegebonden impulsen voor sociale huur.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Opleveringen woningen

Omschrijving: Gerealiseerde woningbouw (bruto toevoeging)

Bron: Gemeente Breda, afdeling Ruimte

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
971	1.167	513	1.000	1.209

Toelichting: De streefwaarde is gehaald. Samen met onze partners zetten we ons in voor het realiseren van de woningbouwopgaven. Dit doen we aan de hand van de Bredase Woon- en Bouwagenda 2023-2026.

Indicator: Harde planvoorraad woningen

Omschrijving: Het aantal woningen in harde planvoorraad

Bron: Gemeente Breda, afdeling Ruimte

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
3.395	4.335	6.481	5.500	6.421

Toelichting: Het doel is om de woningbouwproductie structureel te verhogen. Hiervoor zijn voldoende woningen in harde plannen nodig. De streefwaarde is ruimschoots gehaald.

Thema Bereikbaar Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Mobiliteit

Ook in 2025 wisten we, ondanks alle werkzaamheden in de stad, de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de gemeente op peil te houden. Op basis van brede participatie namen we verschillende verkeersbesluiten om de overlast in de binnenstad te verminderen. Meerdere verkeerslichten (verkeersregelinstantaties) stelden we opnieuw af, zodat het verkeer beter kon doorstromen. Ook ontstond er weer meer ruimte voor langzaam verkeer, vooral voor fietsers.

Voor de Visie Noordelijke Rondweg voerden we de haalbaarheidsstudie uit. De rapportage hiervan leverden we eind 2025 op. Om de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Prinsenbeek te verbeteren, namen we het verkeersbesluit 'Verkeersmaatregelen Prinsenbeek'. Daarna startten we een pilot van 6 maanden waarbij we tijdens de ochtendspits een aantal wegen in en rond Prinsenbeek afsloten voor doorgaand verkeer.

Binnen het samenwerkingsverband van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) werd eind 2025 het Regionale Mobiliteitsprogramma 2026-2027 vastgesteld. Hierin maakten we afspraken over maatregelen uit het meerjarig multimodaal mobiliteitspakket (M3P) dat in 2024 is vastgesteld. De maatregelen in dit programma dragen bij aan de doelen van het M3P door het stimuleren van mobiliteit in de steden, het verbeteren van de bereikbaarheid van (kleine) dorpen en het zorgen voor goede verbindingen tussen steden en dorpen.

In 2025 stelde het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, samen met de provincies Noord-Brabant en Limburg en de verschillende stedelijke regio's, de zogenoemde Multimodale Agenda Zuid-Nederland op. Deze agenda moet zorgen voor een gedeeld beeld van de urgentie, aard, omvang, onderbouwing en (gefaseerde) aanpak van de samenhangende opgaven op het gebied van bereikbaarheid. In deze agenda brachten we opnieuw de Bredase belangen in, zoals de inzet op de BRT-BGU en de (internationale) spoordossiers. Dit werd ondersteund door documenten, zoals 'Toekomstbeeld OV 2040' en OV in 2040 'de zuidelijke hink-stap-sprong'. Doordat er sprake was van een demissionair kabinet, werd de agenda niet vastgesteld tijdens het afgelopen BO-MIRT. Wel begonnen we met het opstellen van een adaptief uitvoeringsprogramma dat naar verwachting tijdens het BO-MIRT 2026 wordt vastgesteld.

Begin juli 2025 ging de nieuwe OV-concessie West-Brabant 2025-2035 van start. Daarmee blijft Arriva het busvervoer in Breda de komende 10 jaar verzorgen. De nieuwe dienstregeling brengt veel verbeteringen in het Bredase en regionale busnetwerk met zich mee. Onderdeel van deze concessie is ook de overstap naar een volledig emissieloze bussenvloot in Breda-stad en de omliggende regio. Alleen de Brabantliners en buurtbussen vormen daarop een uitzondering. Zij stappen in 2027 respectievelijk 2030 over op een uitstootvrije aandrijving.

Parkeren

Ondanks de groei van het autobezit en fietsgebruik én de verdichting van de stad, zetten we in 2025 een plus op de gastvrijheid en dienstverlening. Door het vereenvoudigen van het parkeerregime, het bieden van adequate voorzieningen om de auto en fiets te parkeren én het optimaliseren van de klantreis, zetten we weer stappen vooruit. De mobiele fietsenstallingen bij grote evenementen zijn niet meer te missen om de fietsparkeerder te faciliteren en de openbare ruimte bereikbaar en toegankelijk te houden voor voetgangers en hulpdiensten. De vraag van de stad steeg ook het afgelopen jaar explosief. De standaardfiets bestaat niet meer. In 2025 is onze aanpak en het aanbod van fietsenstallingen doorontwikkeld op basis van de opgedane ervaringen en de behoeften van de klant.

Met de regulering van opnieuw drie wijken gaven we uitvoering aan de bestuurlijke opdracht én realiseerden we meer ruimte voor de juiste parkeerder op de juiste plek. Tegelijkertijd nam de druk op de nog niet gereguleerde wijken toe.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Mobiliteit

Samen met de andere gemeenten langs de A58 werkten we het eerder opgestelde no regret-pakket A58 verder uit tot een pakket met concrete maatregelen. In het eerste kwartaal van 2026 maken we dit pakket samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat definitief. Daarna stelt het Rijk via een SPUK-regeling het benodigde geld beschikbaar.

Vanuit de SRBT verbreedden we daarnaast de propositie voor de BRT-BGU, zodat deze aansluit op de ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeenten langs de A27. In 2026 werken we hier verder aan, zodat we de propositie tijdens het BO-MIRT van 2026 met het Rijk kunnen bespreken.

In 2025 werkten we samen met partners, zoals SmartwayZ aan regionale regelscenario's voor onderhoudswerkzaamheden van Rijkswaterstaat. Ook stelden we een plan van aanpak op voor de inzet van serviceproviders. Verder werkten we net als in eerdere jaren nauw samen met Rijkswaterstaat bij de verkeerscentrale. Om de doorstroming, verkeersveiligheid en leefbaarheid te verbeteren, voerden we verschillende infrastructurele projecten uit:

- We pasten de Heerbaan aan.
- We realiseerden de rotonde bij de Heksenwiellaan–Emerparklaan.
- We namen de fietsbrug bij de Halsche Vliet in gebruik.
- We voegden een extra linksafstrook toe bij het kruispunt Kapittelweg/Noordelijke Rondweg.
- We richtten de Blauwe Kei/IJpelaardreef opnieuw in.
- We realiseerden de snelfietsroute Breda–Tilburg (F58, via de St. Ignatiusstraat).
- We startten met de herinrichting van de St. Annastraat.

Daarnaast bereidden we projecten voor, zoals de Westerhagelaan–Elleboog, de ontsluiting van Sportpark De Roosberg, de herinrichting van de Beverweg, uitbreiding van de fietsenstalling aan de zuidoostzijde van het station Breda, delen van de fietsroute tussen de binnenstad en de Haagse Beemden en de eerste fietsbrug over de singel. De realisatie hiervan vindt plaats in de komende jaren. Ook werkten we aan mobiliteitsuitwerkingen voor gebiedsontwikkelingen, zoals 't Zoet, Centrum Oost en Bavel.

Met het oog op verkeersveiligheid voerden we verschillende campagnes uit. Voorbeelden hiervan waren Doortrappen (een programma om ouderen veiliger te laten fietsen), Valopshop en het Mensgericht BrabantVeiligheidsLabel.

Bij meerdere verkeersregelinstallaties (VRI's, de lichten die het verkeer regelen) verkortten we de wachttijd voor fietsers door betere software en scherpere detectie. Om langzaam verkeer, vooral ouderen en kinderen, beter te laten doorstromen, voegden we op diverse plekken radardetectie toe. Ook plaatsten we observatiecamera's aan verschillende VRI's om de verkeersafwikkeling beter te monitoren. Daarnaast optimaliseerden we de groene golf op de Claudius Prinsenlaan en startten we een onderzoek om ook de doorstroming op de Noordelijke Rondweg verder te verbeteren.

De invoering van de nieuwe OV-concessie West-Brabant in Breda zorgde ervoor dat er 18 nieuwe bushaltes komen en 14 haltes verwijderd worden. Het grootste deel van deze werkzaamheden voerden we in 2025 uit. De resterende werkzaamheden pakken we in 2026 op. Tot die tijd maken reizigers gebruik van tijdelijke haltes.

Om het straattaxivervoer te verbeteren, werkten we in 2025 aan een nieuwe taxiverordening en de bijbehorende documenten, zoals de nadere regels en de handhavingsmatrix. De gemeenteraad stelde de nieuwe verordening eind 2025 vast. Vaststelling van de bijbehorende documenten door het college en inwerkingtreding van de nieuwe verordening vinden in 2026 plaats.

Duurzame mobiliteit

De verduurzaming van de mobiliteit in Breda vormt een belangrijke pijler binnen onze Mobiliteitsvisie. De uitvoering hiervan valt onder het klimaatplan, binnen het thema Schone Mobiliteit. De werkzaamheden die we in 2025 uitvoerden, zijn terug te vinden in de klimaatmonitor 2025.

Parkeren

Vanaf februari kent Breda grofweg 2 parkeerregimes met 2 tijden en 2 tarieven, een centrumzone en een singelzone. De tarieven in alle 4 de gemeentelijke garages zijn gelijk. De mobiele fietsenstallingen zijn inmiddels onlosmakelijk verbonden met evenementen, zoals onder andere carnaval, jazz, 538 en Breda Live. In 2025 maakten 2,3 miljoen fietsparkeerders gebruik van de vaste en mobiele stallingen. Met oud en nieuw is er ervaring opgedaan met 24/7 stallingen. Dit wordt met carnaval 2026 herhaald. Fietsen uit het depot kunnen op verzoek worden thuisgebracht. Betaald parkeren is van kracht geworden in Sportpark 1, Doornbos en Haagpoort. In 2026 volgen Boeimeer 2, Hero en Tuinzigt. Het parkeermanagementsysteem in alle gemeentelijke garages is vervangen. De aanbesteding voor de apparatuur op straat en voor beheer en meldkamer is afgerond. Vervanging en implementatie vindt begin 2026 plaats. In juni 2025 is de nieuwe kassavoorziening voor rondvaart de nieuwe Mark in gebruik genomen. De verbouwing van de Barones is helaas opnieuw vertraagd, maar gaat na de bouwvak 2026 van start. We startten met het opstellen van de parkeerstrategie. Na de verkiezingen 2026 gaat deze het bestuurlijke traject in.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid over bereikbaarheid binnenstad

Omschrijving: Tevredenheid over bereikbaarheid binnenstad door Bredanaars

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
72	73	75	70	79

Toelichting: De realisatie in 2025 is uitgekomen op 79 %. Daarmee is ook in 2025 de streefwaarde (tenminste 70%) ruimschoots gerealiseerd.

Indicator: Tevredenheid over verkeersveiligheid

Omschrijving: Rapportcijfer door Bredanaars van verkeersveiligheid eigen buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6			6,1

Toelichting: Het streven is een zo hoog mogelijk rapportcijfer, omdat de gemeente op verkeersveiligheidsgebied altijd streeft naar beter. In 2025 was het rapportcijfers (iets) beter dan voorgaande versies. Opmerking: Het onderzoek van de Buurtenquête vindt alleen in de oneven jaren plaats.

Indicator: Duurzaam vervoer

Omschrijving: Aandeel duurzame verplaatsingen te voet, met de fiets en het OV (Modal split)

Bron: ODIN/CBS

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
46,8	45,8			

Toelichting: De cijfers over 2024 en 2025 zijn nog niet beschikbaar gesteld door ODIN.

In 2023 gaat het om de volgende totale verdeling van modaliteiten:

Personenauto: 50,7%

Te voet: 18,1%

Fiets: 22,0%

OV: 5,7%

Overig: 3,6%

Dit is in grote lijnen vergelijkbaar met 2021 en 2022

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Ook in 2025 werkten we verder aan het beschermen en verbeteren van een gezonde leefomgeving. In de Leefbarometer van Breda is over de periode 2014-2024 een positieve trend te zien op het onderdeel 'fysieke omgeving'. Daarmee verwachtten we in 2025 ongeveer op het landelijk gemiddelde uit te komen. We kregen in 2025 meer inzicht in de luchtkwaliteit. Dankzij metingen, waaronder die van de meetwagen in Bavel, werd bevestigd dat weeromstandigheden merkbare invloed hebben op de luchtkwaliteit. Door klimaatverandering wordt het lastiger om de doelen voor schone lucht in 2030 te halen. Het eindrapport hierover verwachten we in het eerste kwartaal van 2026. Onze inzet op natuur en biodiversiteit wordt beloond. Uit een analyse van waarneming.nl blijkt dat de biodiversiteit in Breda hoger is dan in vergelijkbare gemeenten met eenzelfde stikstofdepositie. In 2025 onderzochten we hoe effectief 54 bestaande faunapassages zijn. Daaruit bleek dat verschillende marterachtigen, zoals de steenmarter, boommarter, wezel en bunzing, maar ook soorten, zoals de egel, vos en eekhoorn, de passages goed gebruiken. Daarnaast werd de otter na lange tijd opnieuw in Breda aangetroffen via DNA-metingen. Ook de ecologische verbindingzone voor de boomkikker blijkt succesvol. Zowel de aantallen boomkickers als het aantal wateren waarin ze voorkwamen, namen toe.

Het afgelopen jaar realiseerden we energiebesparing vooral door inwoners te stimuleren bij het isoleren van hun woning. We gaven voorlichting, verstrekten subsidies en ondersteunden bewoners bij het zetten van de juiste stappen. Daarbij zetten we onder andere een budgetcoach in en boden we meerdere financiële regelingen aan, zoals de isolatiesubsidie, het Volkshuisvestingsfonds (VHF) en de Toekomstbestendig Wonen-lening. De Energie Bespaar Coaches ondersteunden 386 nieuwe huishoudens en voerden in totaal 916 huisbezoeken uit. Ook organiseerden we 142 inloopsprekuren in buurthuizen en ondersteunden we bewonersinitiatieven. In 2025 hebben zo'n 20 inwoners/eigenaren een lening aangevraagd om de eigen woning te verduurzamen en circa 1.300 inwoners vroegen subsidie aan om de eigen woning beter te isoleren.

In wijken met een wijkenergieplan sloten we onze aanpak aan op de specifieke situatie in de buurt. Kwetsbare inwoners kregen hulp via Energie Bespaar Coaches. Zij brachten kleine energiebesparende maatregelen aan en gaven advies over slim energiegebruik. Zo hielpen we deze huishoudens om de energierekening betaalbaar te houden. Daarnaast werkten we aan natuurvriendelijk isoleren, zodat kwetsbare soorten, zoals vleermuizen, zwaluwen en mussen beter beschermd worden. We leverden het Soortenmanagementplan op en startten met de uitvoering ervan. Ook begonnen we met de ontwikkeling van een website waarop we de regels voor natuurvriendelijk isoleren helder uitlegden aan inwoners. Dit is een complex proces dat tijd kost. Daarom stemden we veel af met andere gemeenten, de provincie en het Rijk.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Beleidsactualisatie milieu en biodiversiteit

In 2025 stelden we de Nota Dieren vast. Ook stelden we samen met verschillende gebiedspartners het programmaplan voor de gebiedsgerichte aanpak van het Ulvenhoutse Bos op.

Daarnaast gingen we aan de slag met het harmoniseren en actualiseren van ons beleid op diverse milieuthema's. Dat is nodig om toe te werken naar één integraal omgevingsplan dat uiterlijk in 2031 gereed moet zijn, omdat de oude landelijke kaders daarna vervallen. In 2025 deden we voorbereidend werk voor onder meer de volgende dossiers:

- geur afkomstig van agrarische bedrijven en rioolwaterzuiveringsinstallaties
- het omgevingsprogramma omgevingsveiligheid
- beleid voor luchtkwaliteit gericht op gevoelige groepen
- een Bredase aanpak stikstof

- het natuurherstelplan (impactanalyse)
- de geluidsproductieplafonds ter vervanging van de geluidzones rond industrieterrein De Krogten

Uitvoering milieu en biodiversiteit

Binnen verschillende thema's voerden we in 2025 gerichte acties uit. Zo gaven we voor het thema lucht invulling aan het uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord. We zetten stappen om risico's van bodemverontreinigingen beter te beheersen. Locaties, zoals de Magnoliastraat en de Aardenhoek bereidden we voor op sanering. Daarnaast adviseerden we over nieuwe rijksprogramma's.

We verrichtten veel werk aan het beoordelen en adviseren over de vele projecten en initiatieven in de stad en aan het beoordelen van milieueffectrapportages.

In 2025 realiseerden we opnieuw extra natuur om de biodiversiteit te versterken. Hierbij gaat het om de volgende projecten:

- We startten met de inrichting van nieuw bos aan de Overaseweg.
- Bij de Ruitersboslaan legden we een ecobrug aan en realiseerden we 7 faunatunnels.
- Halverwege 2025 verleende de provincie de omgevingsvergunning voor het Soortenmanagementplan (SMP) voor gebouwgebonden soorten, zoals vleermuizen. Op basis daarvan gingen de gemeente en verschillende initiatiefnemers aan de slag met projecten voor verduurzaming, renovatie, sloop en nieuwbouw. Hiervoor realiseerden we alternatieve verblijfplaatsen.
- De regeling PlantenNU Breda verliep succesvol. De planten werden afgeleverd op 15 locaties en worden door bewoners begin 2026 aangeplant. Gezamenlijk realiseren zij 1.144 meter knip-, scheer- of voederhaag, 468 meter struweelhaag en 900 m² vogelbosjes.

Daarnaast bereidden we ook veel voor dat bijdraagt aan een sterkere natuur en meer biodiversiteit:

- We verkregen de eerste vergunningen voor de Landgoederenzone Haagse Beemden.
- We besteedden de inrichting van nieuw bos bij de Marellenweg aan.
- Voor het Ommetje Haagse Beemden stelden we een wandelroute op die we publiceren zodra de Landgoederenzone is ingericht.
- We maakten een concept-inrichtingsplan voor fase 2 van de Lage Vuchtpolder.
- We kochten 22 hectare grond aan voor nieuwe natuur binnen het Natuurnetwerk.
- Voor de ecologische verbindingzones (EVZ's) Mark, Aa of Weerijns en Singels werkten we aan een haalbaarheidsonderzoek.
- We deden voorbereidend werk voor faunapassages bij de Woestenbergseseweg en de Zuidelijke Rondweg.

Van Gogh Nationaal Park

In 2025 werkten we verder aan de ontwikkeling van Van Gogh Nationaal Park. Het waterschap Brabantse Delta werkte aan het definitieve ontwerp voor natuurontwikkeling in het Markdal. De uitvoering daarvan staat gepland voor 2027. De gemeente Breda realiseert hierbij de recreatieve voorzieningen in het Markdal.

De recreatieve reis langs de Weerijns werd in 2025 gerealiseerd in samenwerking met Landstad de Baronie en de gemeente Zundert. Deze belevingsroute loopt langs het bestaande fietspad (Route van Nassau tot Van Gogh).

Ook stelden we de visie op en startten we met de uitvoering voor de historische route het Middeldreefje. Deze middeleeuwse verbinding tussen kasteel Bouvigne en landgoed Daasdonk in het Markdal maken we opnieuw zichtbaar, waarbij natuur en landschap worden versterkt. De uitvoering staat gepland voor 2026.

Beleidsuitvoering klimaat

Voor de beleidsuitvoering klimaat verwijzen we naar de klimaatmonitor 2025, zoals opgenomen in deze jaarstukken.

Recreatievoorzieningen

- Op basis van het gebiedsprofiel en de concept gebiedsvisie Galderse meren zetten we in 2025 al de eerste concrete stappen. Zo zijn er nieuwe toiletten geplaatst bij zowel de zwemplas als het naaktstrand. Ook is voortgang geboekt in de planvorming voor een tijdelijke horeca- en recreatievoorziening. De ondernemers zijn hiervoor geselecteerd.
- Om de toenemende bezoekersdruk op drukke dagen in goede banen te leiden, is er veel gedaan om het parkeren, gebruik van de ligweides en het toezicht zo goed mogelijk te regelen. Desondanks ervaart de buurt op drukke dagen overlast. In 2025 leidden deze maatregelen naast lagere parkeeropbrengsten tot een negatief financieel resultaat. In 2025 startten we met het in kaart brengen van deze overlast om tot passende maatregelen te komen.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Reductie broeikasgassen

Omschrijving: Netto reductie broeikasgassen vanuit de gemeente ten opzichte van 1990

Bron: Regionale Klimaatmonitor, aangevuld met prognoses vanuit CE Delft op basis van CEGEM model

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
35	36	40		

Toelichting: Om in 2044 klimaatneutraal te zijn en in 2030 55% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990, dient de reductie ten opzichte van 1990 in 2025 42% te zijn. Op dit moment is dit percentage nog niet bekend.

Indicator: Fijnstof

Omschrijving: Aantal dagen per jaar dat concentratie PM10 meer is dan 50 µg/m3

Bron: Luchtmeetnet.nl

Meeteenheid: Gemiddeld aantal dagen

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2,5	3,5	0,5		

Toelichting: De ambitie is om het aantal dagen met overschrijding zover mogelijk terug te brengen. De streefwaarde is maximaal het gemiddelde niveau van de afgelopen 3 jaar. De gegevens over 2025 zijn nog niet bekend.

Indicator: Hernieuwbare elektriciteit

Omschrijving: Aandeel hernieuwbare elektriciteit van totale energie

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: % van totale energie

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
21,2				

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde. De realisatiecijfers vanaf 2023 zijn nog niet gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

Indicator: Aantal isolatieingrepen

Thema-indicatoren

Omschrijving: Aantal isolatieingrepen in woningen op basis van gemeentelijk regelingen

Bron: Subsidiebureau Breda en RVO

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				4.115

Toelichting: De realisatie in 2025 is gebaseerd op de momenteel beschikbare gegevens van de verstrekte VHF-subsidies en isolatie-subsidies. Dit is aangevuld met gegevens van RVO met betrekking tot verstrekte ISDE-subsidies.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Wonen in Breda	2.162	4.826	3.591	1.234
Verdeling beschikbare ruimte	8.223	7.905	9.673	-1.768
Grote woonprojecten in de stad	9.446	8.028	7.803	226
Bereikbaar Breda	17.975	18.547	19.437	-890
Breda is een duurzame en bestendige stad	24.279	33.577	18.880	14.697
Totaal Lasten	62.085	72.883	59.384	13.499
Baten				
Wonen in Breda	30	543	2.947	-2.404
Verdeling beschikbare ruimte	2.909	3.946	5.560	-1.615
Grote woonprojecten in de stad	7.280	5.550	7.252	-1.702
Bereikbaar Breda	21.015	21.848	23.383	-1.534
Breda is een duurzame en bestendige stad	14.369	21.372	10.375	10.998
Totaal Baten	45.603	53.260	49.517	3.743
Stortingen				
Reserve Bodemfonds	191	191	191	0
Reserve Klimaatfonds	314	326	326	0
Reserve bovenwijkse voorzieningen	59	475	227	249
Reserve FIBI	0	775	11	764
Algemene reserve programma 3	537	341	341	0
Investeringsreserve programma 3	3.884	3.884	3.884	0

Exploitatie	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Totaal Stortingen	4.985	5.992	4.980	1.012
Onttrekkingen				
Reserve Bodemfonds	753	753	212	541
Reserve Klimaatfonds	44	44	44	0
Reserve Versnellingsopgave Wonen	370	1.273	0	1.273
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.877	775	14	761
Reserve Toekomst bestendig wonen	0	100	52	48
Reserve FIBI	0	0	0	0
Algemene reserve programma 3	2.191	3.584	1.766	1.818
Exploitatiereserve programma 3	532	1.901	1.559	342
Investeringsreserve programma 3	190	190	100	90
Totaal Onttrekkingen	5.956	8.620	3.747	4.873
Gerealiseerd resultaat	15.511	16.995	11.099	5.896

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 5,9 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Thema Wonen in Breda: € 2,4 miljoen

- **Wonen: € 2,4 miljoen**
 - *Wonen: € 1,3 miljoen*
Dit resultaat wordt onder andere veroorzaakt door de Verenigingsloods Ulvenhout (€ 1,1 miljoen). Voorgesteld wordt om dit door te schuiven naar 2026, omdat deze uitgaven in 2025 niet zijn gedaan vanwege vertraagde werkzaamheden.
Het restant komt door een voordeel op dubieuze debiteuren en extra kosten voor de beheervergoeding startersleningen. Daarnaast zijn uitgaven voor de locatiegebonden impulsen sociale huur doorgeschoven naar volgend jaar. Dit betreft een resultaatneutraal effect, omdat er minder lasten zijn gemaakt en daartegenover ook minder is onttrokken uit de reserve versnellingsopgave wonen.
 - *Realisatiestimulans: € 1,1 miljoen*
De Realisatiestimulans is in december 2025 beschikbaar. De uitkering keert een bedrag uit van € 7.000 per gestarte betaalbare woning. De verwachting is dat het bedrag voor de resultaatbestemming 2025 uitkomt op € 1,1 miljoen. Het exacte bedrag volgt nog. Voorgesteld wordt het bedrag over te hevelen naar 2026 en verder.

Thema Verdeling beschikbare ruimte (resultaat: € -0,2 miljoen)

- *Ruimtelijke ordening: € 0,4 miljoen*
Bij de implementatie van de Omgevingswet blijft € 0,3 miljoen over. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2026. De werkzaamheden rond producten en processen lopen door na 1 januari 2024, omdat deze in de praktijk moeten worden getest en bijgesteld. Dit veranderproces zet ook in 2026 en verder door.
- *Stedelijke planning en programmering: € -0,6 miljoen*
Door de herijking van grote gebiedsprogramma's en projectinhoudelijke redenen zijn er minder uren geschreven op rendabele investerings- en grondexploitatieprojecten. Deze tekorten kunnen niet aan de investeringen en grondexploitatieprojecten worden toegerekend en moeten daarom voor € 0,5 miljoen worden gedekt uit de exploitatiebudgetten.

Thema Grote woonprojecten in de stad: € 1,7 miljoen

- **Grondexploitatie ten behoeve van de woningbouw: € 1,8 miljoen**
De grondexploitaties zijn met peildatum 1 januari 2026 geactualiseerd. De actualisatie heeft geleid tot extra winstnemingen met name bij de locatie Calandstraat en mutaties in de voorzieningen met name bij Bouverijen.
- **Panden en gronden: €- 0,1 miljoen**
Voor de locatie de Hoven is er een duurzame waardevermindering getroffen (€ -0,6 miljoen). Daarnaast hebben er incidentele verkopen plaatsgevonden ter grootte van € 0,4 miljoen. Tenslotte zijn er extra inkomsten op verhuur van panden (€ 0,1 miljoen). Voorgesteld wordt om € 0,2 miljoen door te schuiven, omdat een gedeelte van de sloopkosten van de opstallen aan de Frankenthalerstraat in 2026 zijn gepland. Het verschil tussen de maandrapportage van oktober en het werkelijke resultaat is drieledig: de verkoop van een perceel vond plaats na de maandrapportage, de sloop van de Frankenthalerstraat is uitgesteld en er zijn extra inkomsten uit panden gerealiseerd.

Thema Bereikbaar Breda: € 0,6 miljoen

- **Parkeren: € 0,6 miljoen**

In 2025 realiseerden we, naast de taakstelling van € 2,3 miljoen, een positief resultaat van € 0,6 miljoen. Tegelijkertijd stegen de personeelskosten door de cao-wijziging rond ORT en de toegenomen inzet in avond-, nacht- en weekenddiensten.

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad: € 1,4 miljoen

- **Milieubeheer: € 1,6 miljoen**
 - *Milieu*
Er is € 0,2 miljoen minder uitgegeven. Dit komt voornamelijk doordat de uitvoering van het OMWB-werkprogramma achterloopt en vanwege vacature ruimte.
 - *VHF 1*
Voor tranche 1 van het Volkshuisvestingsfonds (VHF 1) zijn de uitgaven lager dan verwacht vanwege minder reguliere aanvragen voor het verduurzamen van woningen. Dit heeft geleid tot € 2,8 miljoen minder benodigde cofinanciering dan geraamd. Dit bedrag bestaat uit een positief resultaat van € 1,2 miljoen. Dit bedrag is de begroting 2022 ter beschikking gesteld voor 2025. Het resterende bedrag van € 1,6 miljoen heeft geen impact op het resultaat doordat er voor hetzelfde bedrag minder is onttrokken uit de reserve.

- **VHF 2**
De planning van de aanpak gespikkeld bezit Brabantpark is opgeschoven vanwege het later verkrijgen van de omgevingsvergunning Flora en fauna. Dit heeft ook effect op het aantal subsidieaanvragen Volkshuisvestingsfonds tranche 2 dit jaar. Deze vergunning is 25 juni 2025 alsnog verleend, waarna het project is gestart. Er is € 0,3 miljoen minder aan cofinanciering nodig geweest. Dit geeft een financieel resultaat van € 0,3 miljoen, omdat de dekking voor tranche 2 uit het meerjarenperspectief komt.

- **Openbaar groen en (openlucht) recreatie: € -0,2 miljoen**

Openbaar groen en openlucht recreatie laat een overschrijding zien van € -0,2 miljoen. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door het achterblijven van de parkeeropbrengsten bij de Galderse Meren.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Duurzaam wonen in Breda						
Overige stedelijke ontwikkelingen	2.002	815	629	186	234	1.139
Wonen	2.592	1.014		1.014		2.592
Aankoopprogramma strategische gronden	843		289	-289	1	553
Verkeersveiligheid	1.260	995	812	183		448
Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk	8.321	5.753	5.099	654	2	3.221
Mobiliteitsdeal Verbeter Breda (w.o. Noordelijke rondweg)	2.377	185	164	21		2.213
Meerjarenperspectief infrafonds	2.573	1.257	1.361	-104		1.212
Parkeren	4.880	4.000	1.750	2.250		3.129
Van Gogh Nationaal Park	898	523	267	256		631
Biodiversiteit	5.402	1.525	1.348	177		4.055
Biodiversiteit- Ecologische groenstructuur- Natuurnetwerk	5.400	413	317	96		5.083
Biodiversiteit - Ecologische Groenstructuur - Verbindingszones	500	0	7	-7		493
Biodiversiteit- Ecologische groenstructuur- Faunapassages	1.470	150	53	97		1.417
Biodiversiteit - Landschapselementen	270	60	26	34		244
Aankoop grond natuurontwikkeling	413	0	78	-78	13	322
Realisatie ecologische hoofdstructuur	367	0	354	-354		13
Energietransitie	813	161	341	-180		471
Recreatieve voorzieningen	272	272	252	20		20
Totaal	40.652	17.123	13.147	3.976	250	27.258

Wonen

Anders Wonen

De huisvesting voor Anders Wonen is nog niet gerealiseerd. Een geschikte locatie wordt momenteel onderzocht. De resultaten van dit onderzoek worden in 2026 verwacht.

Donkerstraat

Het restantbedrag wordt aangewend voor de aanleg van nieuwe natuur en het treffen van snelheidsremmende maatregelen (zoals verkeersdrempels) in de Donkerstraat.

Mobiliteit

Vanuit de posten 'Verkeersveiligheid', 'Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk' en 'Meerjarenperspectief Infracfonds' worden bijdragen geleverd voor de bekostiging van de mobiliteitsprojecten. Ten opzichte van de aangepaste begroting bij de bestuursrapportage realiseerden we minder. Dit wordt onder andere verklaard door het doorschuiven van werkzaamheden aan de St. Annastraat, de aanleg van de fietsbrug over de singels naar 2026 en lager uitgevallen kosten voor aanleg van de snelfietsroute via de St. Ignatiusstraat.

Parkeren

Het restant van het krediet wordt in 2026 ingezet voor de uitbreiding van het vergunningengebied en om de apparatuur in de parkeergarages te vervangen.

Biodiversiteit

De investeringen 'biodiversiteit', 'aankoop grond natuurontwikkeling' en 'realisatie ecologische hoofdstructuur' zijn nauw met elkaar verweven. De realisatie van alle projecten samen uit deze kredieten viel € 0,2 miljoen hoger uit.

Aankoopprogramma strategische gronden

Dit fonds wordt ingezet voor de aankoop van strategische gronden op het moment dat zich een geschikte gelegenheid voordoet.

Overige stedelijke ontwikkelingen

Amphia

Met Stichting Amphia sloten we een anterieure overeenkomst. Voor de grote structurele aanpassingen heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld. De Hogeschoollaan en fietspad zijn inmiddels gerealiseerd. Omdat er problemen zijn met het asfalt wordt dit opnieuw gedaan. Daarom wordt het project pas medio 2026 afgerond.

RESERVES

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Reserve Bodemfonds	3.163	-21	3.142
Reserve Klimaatfonds	1.425	282	1.707
Reserve Versnellingsopgave Wonen	5.010	0	5.010
Reserve bovenwijkse voorzieningen	2.717	724	3.441
Reserve FIBI	0	774	774
Reserve Toekomst bestendig wonen	1.000	-52	948
Algemene reserve programma 3	3.771	-1.463	2.308
Exploitatiereserve programma 3	1.183	-726	457
Investeringsreserve programma 3	3.910	3.784	7.694
Totaal	22.179	3.302	25.480

Reserve Bodemfonds

De bodemreserve wordt ingezet voor bodemonderzoek en de sanering van (historisch) vervuilde gronden, het bijbehorende beleid en de begeleiding. De ontwikkelingen in de stad zijn onzeker, waardoor de inzet maatwerk vereist en per jaar kan verschillen. Door deze reserve te vormen, kunnen pieken en dalen in de uitgaven worden opgevangen. De reserve wordt tot en met 2030 voortgezet vanuit de decentralisatie-uitkering uit de (mei)circulaire. Na de reservemutaties in 2025 bedraagt de reserve Bodemfonds eind 2025 € 3,1 miljoen. Dit kwam mede door vertraging bij specifieke projecten die in 2026 uitgevoerd worden.

Reserve Klimaatfonds

Het klimaatfonds is een reserve ter versterking van de gemeentelijke klimaatdoelstellingen. In 2025 is er € 0,3 miljoen gedoteerd. De reserve klimaatfonds is daarmee ultimo 2025 € 1,7 miljoen.

Reserve Versnellingsopgave Wonen

Bij het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de Versnellingsopgave Wonen. Met deze bestemmingsreserve houden we geld beschikbaar voor de Versnellingsopgave Wonen. In 2025 hebben we geen bedrag onttrokken. Dit komt doordat de tijdelijke woningen zijn uitgesteld en de locatiegebonden impulsen later worden uitbetaald dan verwacht.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen

Met deze reserve dekken we een deel van de kosten voor bovenwijkse voorzieningen af. De inkomsten van de bestemmingsreserve zijn exploitatiebijdragen vanuit nieuwbouwplannen. Die zijn afkomstig van private ontwikkelaars (en overeengekomen in een anterieure overeenkomst) of van gemeentelijke grondexploitaties. De onttrekkingen bestaan uit af te dekken kosten voor bovenwijkse voorzieningen en de jaarlijkse ambtelijke kosten voor het beheer van de reserve. Deze reserve is ingesteld op basis van een raadsbesluit in 2020.

Reserve FIBI

Deze bestemmingsreserve is de opvolger van de reserve bovenwijkse voorzieningen en wordt gevoed door exploitatiebijdragen uit nieuwbouwplannen. Onttrekkingen vinden plaats voor kosten van bovenwijkse voorzieningen en het jaarlijkse beheer.

Reserve Toekomstbestendig Wonen

Deze reserve dekt de kapitaallasten af die voortkomen uit de regeling Toekomstbestendig Wonen. In 2025 was er een onttrekking van € 0,1 miljoen.

Algemene reserve programma 3

De mutaties in de algemene reserve betreffen uitgaven voor de aankoop gronden Frankenthalerstraat (€ 0,2 miljoen) en investering 150kV Tennet hoogsp. Verb (1,4 miljoen).

Exploitatiereserve programma 3

De mutaties in de exploitatiereserve betreffen uitgaven voor het Volkshuisvestingsfonds tranche 1 (€ 0,4 miljoen) en diverse posten vanuit voorgaande budgetoverhevelingen en correcties tussen de programma's. Bij de betreffende thema's zijn de grootste posten toegelicht.

Investeringsreserve programma 3

Met deze reserve worden specifieke, door de gemeenteraad besloten investeringen mogelijk gemaakt.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Voorziening onderhoud parkeerbedrijf	6.027	404	6.431
Voorziening planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	4.117	353	4.471
Voorziening verkeersregelinstallaties	12	49	61
Voorziening nadelige GREX resultaten	0	3.048	3.048
Vrz van derden verkregen middelen (progr 3)	490	23	513
Totaal	10.646	3.877	14.523

Voorziening onderhoud gebouwen Parkeerbedrijf

De voorziening is ingesteld om de meerjarige onderhoudskosten voor de parkeergarages van het Parkeerbedrijf te egaliseren. De bijdragen verhogen we volgens de bouwkostenindex (structureel).

Planmatig onderhoud vastgoedontwikkeling

Deze voorziening is voor de onderhoudskosten voor strategisch aangekochte panden. Op korte termijn is onderhoud nodig, maar ontbreekt voor deze panden een echt vast voornemen voor ontwikkeling. De basis voor de bijdrage is een meerjarenonderhoudsplanning waarvan de doorberekening loopt tot en met 2032. De voorziening is toereikend om het geplande onderhoud tot en met 2032 uit te kunnen voeren.

Voorziening verkeersregelininstallaties

Hiermee houden we de verkeersregelininstallaties verantwoord en doelmatig goed. Uitgangspunten zijn:

- geen veiligheidsrisico's voor de gebruiker
- geen hinder bij gebruik
- zo min mogelijk kapitaalvernietiging

In 2015 hebben we besloten om een onderhoudsvoorziening in te stellen om de verkeersregelininstallaties (VRI's) in stand te houden. Het meerjarenonderhoudsplan voor de VRI's wordt jaarlijks bijgewerkt op basis van inspecties en uitgevoerde projecten. We sluiten met onze planning zo goed mogelijk aan bij andere infrastructurele projecten en werkzaamheden, zodat we werk met werk kunnen maken. In 2025 is € 780.000 bijgedragen aan het onderhoud van de VRI's.

Voorziening nadelige GREX resultaten

Voorziening in verband met verwachte negatieve resultaten op grondexploitaties.

Voorziening van derden verkregen middelen

De voorziening omvat specifiek bestemde middelen voor onder meer het parkeerfonds en het fundamenteel natuurproject. Voor dit laatste wordt jaarlijks een vaste dotatie gedaan en een plan voor inzet opgesteld.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Grondprijzen Breda 2024	Kaderstellend	2024
Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2017
Gebiedsvisie Binnenstad	Kaderstellend	2014
Nota Grondbeleid 2014	Kaderstellend	2014

Aanvullend beleidskader grondbeleid	Kaderstellend	2020
Ontwikkel- en realisatiestrategie Via Breda	Kaderstellend	2015
Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden	Kaderstellend	2016
Structuurvisie Bedrijventerreinen Breda 2020	Kaderstellend	2008
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021
Structuurvisies Doornbos en Linie	Kaderstellend	2012
Welstandsnota	Kaderstellend	2004
Erfgoedverordening	Kaderstellend	2011
Beleidsregels voor het afwijken van een bestemmingsplan	Kaderstellend	2015
Verordening bedrijveninvesteringszone Breda-Oost 2017 (financieel/fysiek)	Kaderstellend	2015
Vigerende bestemmingsplannen (alle)	Kaderstellend	2019
Participatieleidraad bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2019
Coördinatieverordening gemeente Breda	Kaderstellend	2019
Besluit tot het aanwijzen van categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist	Kaderstellend	2019

Woonvisie Breda: wonen in een dynamische stad	Kaderstellend	2013
Aanvulling op de Woonvisie 2013	Kaderstellend	2016
Verordening doelgroepen sociale woningbouw en middenhuur Breda	Kaderstellend	2019
Aanpak kamerverhuur	Kaderstellend	2014
Arbeidsmigranten afsprakenkader	Kaderstellend	2021
Actieplan studentenhuisvesting	Kaderstellend	2016
Alliantie Breda 2019-2023: afspraken over wonen in Breda	Kaderstellend	2019
Gebiedsprofielen Wonen en perspectief wonen	Kaderstellend	2019
Gebiedsprofielen: beschrijving Wonen en Zorg	Kaderstellend	2019
CPO Beleid Gemeente Breda 2020	Kaderstellend	2020
Bestedingsplan Impuls voor de woonagenda	Kaderstellend	2019
Beleidsregel Bezoekersregeling type straat en type garage 2017	Kaderstellend	2017
Nota parkeer en stallingsbeleid Breda (2004, herijking 2013)	Kaderstellend	2004
Nota parkeernormen Breda 2021	Kaderstellend	2021
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016

Nota bodembeheer 2022-2032	Kaderstellend	2023
Bodemmasterplan Breda 2030 Een basis voor duurzame ontwikkeling	Kaderstellend	2015
Impuls ruimtelijk adaptie Breda	Kaderstellend	2016
Actieplan geluid 2024-2028	Kaderstellend	2024
Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Breda 2008	Kaderstellend	2008
Ontheffingenbeleid Wet geluidhinder 2007	Kaderstellend	2007
Nota bovenwijkse voorzieningen	Kaderstellend	2020
Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichtbij dien, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022
Nota financiële bijdragen kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2023
Visie Ulvenhoutse Bos en omgeving	Kaderstellend	2022
Bredaas Groenkompas	Kaderstellend	2023
Klimaatplan Breda klimaatneutraal in 2044	Kaderstellend	2023
Regionaal Plan Energiesysteem - West-Brabant Energie in Balans	Kaderstellend	2025
Transitievisie Warmte Breda	Kaderstellend	2022

Beleidsnota Omgaan met niet-gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog	Kaderstellend	2021
Beleidsregels ontheffingen artikel 87 RVV Breda 2025	Kaderstellend	2025
Beleidsregels ontheffingen milieuzone gemeente Breda	Kaderstellend	2022
Tijdelijk beleid bij ontwikkelingen nabij geitenhouderijen	Kaderstellend	2024
Mobiliteitsvisie Breda	Kaderstellend	2021
Realisatievisie ecologische verbingszone Mark, Aa of Weerij en Singels	Kaderstellend	2024
Thuis in Breda: Woonvisie 2024-2040	Kaderstellend	2024
Gebiedvisie Bavel 2040	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Biesdonk	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Doornbos-Linie	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Tuinzigt	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Wisselaar	Kaderstellend	2024
Steek positieve energie in het klimaat	Kaderstellend	2008
Schone lucht akkoord	Kaderstellend	2020

Duurzaamheidsvisie Breda 2030 - Geactualiseerde actsheets 2020	Kaderstellend	2021
Geluidkaart 2022	Kaderstellend	2022
Beleidsregels Groen en Water 2023	Kaderstellend	2023
Aankondigingsbesluit invoering Zero Emissiezone Breda	Kaderstellend	2024
Nota dieren in Breda	Kaderstellend	2025
Verordening kwaliteitsbevordering straattaxivervoer Breda 2025	Kaderstellend	2025

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

Duurzaam wonen in Breda1